

KULTUR

TIPS OSS! 33 34 57 77

E-post: red@oyene.no

Nett: www.oyene.no

Facebook: facebook.com/oyeneavis

KULTURHUSET

Byr på litt julestemning

I Nøtterøy Kulturhus er det flere tilbud hvis du vil komme i julestemning de neste dagene. «All I want for Christmas» heter programposten i morgen for eksempel. Da er det vinanmelder Ingvild Tennfjord som har samlet alle vinene du trenger for å feire jul og førjulstid. Her får du servert de beste vinene til å akkompagnere tradisjonell norsk julemat, fest, samt gode gaver. På lørdag settes Jul i Blåfjell opp et par ganger. Dette er en stor og profesjonell oppsetning. Svein Sturla Hungnes har vært instruktør for forestillingen på Oslo Nye Teater i en årrekke, og han er også instruktør for turnéversjonen som også gikk på Nøtterøy Kulturhus julen 2018.

Sverre Mørkhagen fikk gjev litteraturpris:

Men ikke alle likte det

Tirsdag 29. oktober må ha vært en spesiell dag for nøttlending og forfatter Sverre Mørkhagen.

SVEN OTTO RØMCKE
red@oyene.no
416 98 620

Da gikk det ut pressemelding om at han hadde fått Riksmålsforbundets litteraturpris for biografien Ibsen «... den mærkelige Mand».

Samtidig omtalte Jørgen Haave, i et innlegg i Klassekampen, boken som et makkverk. Haave er førstekonservator ved Ibsen-museet i Skien.

Riksmålsforbundet så annerledes på det. «Dette må være den ultimate Ibsen-biografi. Sverre Mørkhagen utmerker seg med en mesterlig sammenfletting av Henrik Ibsens liv og diktning, og med fremragende bruk av moderne riksmål», uttalte juryleder Per Qvale i pressemeldingen fra forbundet.

Juryen sier også at det ikke er tvil om at prisvinneren har gjort grundig forskning i de 25 årene han har arbeidet med stoffet.

Haave er nok ikke enig i det. I sitt innlegg i Klassekampen skriver han at Mørkhagens biografi er et «deprimerende tilbakelag» for Ibsen-forskningen.

La det derfor være sagt med én gang at boken har fått strålende omtale i både Dagbladet og Tønsbergs Blad.

Gjorde dagen mer innholdsrik

Øyene velger å starte med det positive.

- Gratulerer med prisen! Hvordan føles det?

- Det var veldig hyggelig å få prisen, sier Mørkhagen. Men siden han fikk meldingen om prisen og om motstanden mot boken omtrent samtidig, gjorde det, som han sier, dagen mer innholdsrik.

- Jeg er lei meg på prisens vegne, fordi det bringer inn malurt i begeret, men jeg er også glad for de bekreftelsene jeg har fått underveis. Juryformannen fortalte at jeg hadde vært inne i bildet allerede med Amerika-bøkene mine. Så jeg

har vært i deres søkelys. Da var det hyggelig å få prisen.

Mørkhagen sier riksmålets styrke er at det representerer et stabilt språk, som gjør det lettere å gå bakover i historien.

- Tenk på engelskmennene, som har et språk som ikke har endret seg mye siden 1600-tallet. Det gjør det lett å lese tekster fra tidligere århundrer.

Ibsen ble også slaktet

Riksmålsforbundets litteraturpris ble overrakt i Sandefjord den 9. november, under Litteraturuka i Vestfold. Prisen ble første gang utdelt i 1957 og har gått til så forskjellige forfattere som Jens Bjørneboe, Tove Nilssen og Roy Jacobsen.

Om prisen sier statuttene: «Riksmålsforbundets litteraturpris utdeles for fremragende bruk av riksmål/moderat bokmål. Prisen går til en forfatter av et skjønnlitterært eller faglitterært verk som utgis det aktuelle året.»

Så kan vi avrunde omtalen av prisen med et sitat fra begrunnelsen som viser at Mørkhagen er i godt selskap når noen slakter Ibsen-boken hans.

«Sverre Mørkhagen lar oss følge Ibsen gjennom alle år, fra fødsel til død, gjennom gode og onde dager med Suzannah, gjennom gode og dårlige kritikere, ja - ren slakt! Som med den skandaløst opprørske «Et dukkehjem» og den særdeles støtende, usedelige «Gengangere».

Hatsk på sosiale medier

Sverre Mørkhagen har blandede følelser når det gjelder uroen rundt Ibsen-biografien. Den utspiller seg i Klassekampens spalter, og selv om det er nokså bistert der, er det kanskje til å

SOLID RYGGDEKNING: Sverre Mørkhagen foran Gyldendals mye omtalte kobberdør. Den store, tunge døren som det var så vanskelig å komme på innsiden av for en håpefull debutant. Opprinnelig sto den i Universitetsgaten. Der var den del av Harald Griegs kontorkompleks, tegnet av arkitekt Hans Backer Furst i 1932. Da hovedinngangen ble flyttet til Sehesteds plass i 1983, ble døren stående stengt i Universitetsgaten. Først ved gjenåpningen av Gyldendalhuset i 2007, ble den flyttet til Sehesteds plass. (Kilde: Gyldendal) **FOTO: SVEN OTTO RØMCKE**

leve med.

På sosiale medier, derimot, er tonen hatsk. Han synes det er vanskelig å forstå at hypotesen om at Henrik Ibsen som femtenåring fikk barn med en 13 år gammel jente eller ikke, og noen andre begrunnede hypoteser, kan utløse slike voldsomme følelser og reaksjoner.

- Dette er en førti år gammel historie, som alle har hatt tilgang til. Så tar jeg den frem og synes at forfatter og psykoanalytiker Arne Duve, som har skrevet flere bøker om Ibsen, har interessante synspunkter.

- Han er observant, er en god leser og har gjort andre ting med Ibsen som viser at han har et skarpt blikk. Og så gjennomfører han et godt resonnement.

Kom til stengt dør

Forfatteren synes det er underlig å bli så kraftig angrepet for å bringe videre noe en Ibsen-forsker lanserte for 40 år siden. Men det er noe rart der. Han sier han med forlagets støtte har søkt å finne belegg for det han skriver og synes han er kommet langt, ikke minst ved hjelp av en amerikansk slektsforsker.

- Det vi fant, styrket resonnementene til Duve, og det som legges frem, bekreftes av det som skjer senere i Ibsens liv. Duves funn er blitt fornektet

nærmest på teologisk vis.

- Hva er det som gjør at de er så sinte?

- Det bunner nok i kampen om posisjoner og profesjon eller anerkjennelse. Men jeg er forbauet over hvor primitive instinkter det vekker.

- Var du forberedt på så sterke reaksjoner?

- Nei det var jeg ikke. Jeg har som utgangs-

punkt, instinktivt, at folk er nysgjerrige og åpne. Men der kom jeg til stengt dør. Jeg hadde lange diskusjoner med forlaget, som nok mente det kunne komme reaksjoner. Heldigvis har jeg ikke stått alene.

Påvirker hverdagen

Mørkhagen har forsøkt å sette seg inn i andres utgangspunkt og forstå hva de mener. Han forskrekkes av den store avstanden mellom dem som heier og dem som er så aggressive. Så har han heller ikke skrevet andre bøker som har fått så stor oppmerksomhet.

- Den første Amerika-boken ga entydig positiv oppmerksomhet, og det var hyggelig. Men det kom én total slakt. Og også den i Klassekampen. Den kom fra en som hadde et ærend. Jeg vet ikke om det er noe med meg?

Mørkhagen sier støyen har påvirket hverdagen, men han forsøker å leve et normalt liv.

Likevel er det ikke tvil:

- Det dominerer i min bevissthet og min tankeverden for tiden.

I løpet av de siste dagene før intervjuet med Øyene, som skjedde i Gyldendals kantine, hadde han vært i Dagsnytt 18 én gang og to ganger i Telemarksendinga.

- Jeg tror mange ser det an for

å se hvordan det går. Og så er jeg svært takknemlig overfor dem som våger å tone flagg. Jeg legger tydelig merke til dem.

Allerede nytt opplag

Boken kom den 15. oktober, og nytt opplag er allerede i produksjon. Mange har også meldt til forfatteren at dette er en bok de vil ha, men det er for tidlig til at forfatter eller forlag kan si noe om hvordan boken er motatt i markedet.

Den prisbelønnede forfatteren har ingen klare planer for neste bok. Nå skal han fortsette med vedlikeholdet av barndomshjemmet. Det ligger i Brevik på Nøtterøy, det er rett overfor Mågerø. Der er han og familien mye, og der trives de godt.

- Jeg har levd 15 av mine 70 år på Nøtterøy, fra jeg var tre til jeg var 18. Det er formative år, og det er ingenting som binder en så sterkt. Jeg tenker på Vestfold og lengter tilbake hver eneste dag, sier han. Og så kommer det uoppfordret en hyllest til øyriket på den andre siden av Vrenghundet:

- Noe mer poetisk enn Tjøme kan jeg ikke tenke meg. Nøtterøy er vakkert, men Tjøme slår alt!

Valgene treffer deg

- Hvor i livet er du nå?

- Det har jeg også lurt på. Jeg trodde jeg var pensjonist. Men det har jeg ikke merket noe til. Kanskje skriver jeg mer, kanskje ikke. Jeg har en idé om noe, men jeg vil ikke snakke om det.

Sverre Mørkhagen er cand. philol. med norsk, historie og sosiolog. Han har vært journalist, kulturredaktør, forlagsmedarbeider, forlagssjef, kommunikasjonsrådgiver og nå forfatter. Han sier det ikke var noen gjennomtenkt utvikling, men at det i etterhånd er lett å forstå at det gikk som det gikk.

- Livsløpet byr på muligheter til vekst. Og hvis man griper mulighetene, er det mange av valgene som treffer deg, mer enn at du treffer valgene. Man lærer hele tiden, og læringskurven blir brattere og brattere. Det innebærer at jeg også lærer ting som jeg skulle ønske at jeg ikke lærte, avrunder han ettertenksomt vår samtale.